

Aangeraakt

Helende omgangsvormen leren met bijbelverhalen

Jean Agten

1. Toelichting en kaders.

Aanraken, aangeraakt worden en 'geraakt' worden

Zonder aanraking sterft een mens; veroorzaakt stress en vervreemding. De huid en de hersenen moeten 'leren' met elkaar te communiceren, de huid moet worden gestimuleerd om een kind emotioneel tot bloei te laten komen.

Voldoende aangeraakte kinderen en jongeren leren beter.

'Heel' de persoon komt bij het leren in het geding: psychische, mentale, sociale, emotionele en lichamelijke aspecten... ze vormen één geheel

Elkaar (leren) aanraken is sociaal vaardig worden

Een kloppje op een schouder, met een paar vingers de arm aanraken, een hand geven, een vuistje, een high five of een welkomszoen... het zijn universele gebaren die deel uitmaken van onze communicatie

Huidhonger bij kinderen: Gemis aan aanraking maakt onrustig en agressief.

Zonder gezonde aanrakingservaringen kennen kinderen en jongeren hun grenzen niet. Een mens heeft lijfelijke ervaring met gewenste intimiteiten nodig om goede van foute aanrakingen te kunnen onderscheiden.

Aanraken wordt steeds meer taboe

In het onderwijs krijgen leerkrachtenteams strikte omgangsregels opgelegd waarbij aanrakingen tot een

minimum beperkt worden. Door niet meer aangeraakt te worden leren kinderen en jongeren niet meer wat een heel natuurlijke sociale omgang is en wat menselijk belangrijke aanrakingsvormen zijn. Zo leren ze geen onderscheid meer te maken

tussen hoe ze wel en niet aangeraakt willen worden. Het gebrek aan aanrakingen zorgt voor een gebrek aan persoonserkenning en wederzijds respect en dat werkt pestgedrag, agressie en geweld in de hand.

Bij aanraking maakt het lichaam het hormoon oxytocine aan.

Het blijkt dat bij een liefdevolle aanraking het lichaam het hormoon oxytocine aanmaakt. Oxytocine zorgt ervoor dat we banden met anderen aangaan, waardoor adrenaline afneemt, de stress vermindert. Uit onderzoek blijkt dat kinderen die elkaar aanraken, elkaar minder pesten.

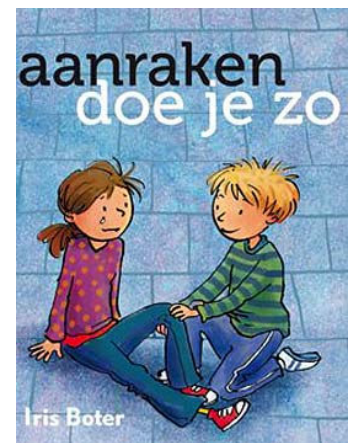
Aanraken 'heelt' de mens: Aanraken werkt helend en genezend.

De behoefte bij zieken aan waardering is zeer groot, ziekte ondermijnt zelfbeeld en zelfvertrouwen. Zieken verlangen naar aanraking! Wie niet meer wordt aangeraakt verkommerd. 'Aanrakingen kunnen iemand sneller doen herstellen, opvrolijken, kracht geven, motiveren, troosten, oppeppen en nog zoveel meer.' (Field 2003).

"Aanraken zorgt er voor dat iemand zich veilig voelt, beter contact leert maken, zich meer kan inleven in anderen, minder de neiging heeft tot pesten, minder agressief is, minder pijn ervaart, zich gezonder voelt, minder stress ervaart, z'n immuniteit versterkt, beter groeit, beter z'n grenzen kan aangeven en minder snel slachtoffer wordt van seksuele intimidaties."

Aandacht voor (leren) aanraken op school

School is bij uitstek plaats voor reflectie op de vele 'aanrakingsvormen' die zich in de maatschappij voor doen. Maar is school ook niet tegelijk een oefenruimte waarbinnen kinderen en jongeren leren stil te staan bij de lichamelijke van communicatie en bij het aanleren van sociaal gedrag. Projecten rondom aanraking veranderen het schoolklimaat positief zoals: meer zelfvertrouwen, beter zelfbeeld, sterkere samenwerking, meer rekening met elkaar houden, groter invoelend vermogen, groter verantwoordelijkheidsgevoel. Afname van probleem gedrag zoals: pestgedrag, agressiviteit, gewelddadigheid, hyperactiviteit, introvertheid.

Religieuze aspecten van aanraking

Via de huid ontmoeten de mens de wereld en via diezelfde huid ontmoet de wereld de mens. Aanraken en aangeraakt worden vormen de basis voor menselijke verbondenheid en tevens de persoonlijke relatie tot de natuur en leefomgevingen. Religie komt o.a. van het Latijnse woord 'religare' wat opnieuw verbinden betekent. De huid maakt het lichaam tot een ge'heel' en brengt het letterlijk en figuurlijk in aanraking met andere gehelen om ons heen en met geheel van de natuur, het 'heel-al'.

De menselijke voeling met de omvattende totaliteit wordt altijd weer uitgedrukt in tastbare handelingen en rituelen. De aanraking vormt de meditatieve aanwezigheid die zo nodig is voor de ontwikkeling van menselijke spiritualiteit. Als de ziel lijdt, lijdt de huid en omgekeerd. Mensen in stress en depressie hebben nood aan nabijheid, warmte, omarming, koestering, streling...

Inspirerende godsdienstige beelden en verhalen

Het 'aanraken' is een deel van helend goddelijk handelen. Enkele citaten als voorbeeld.

God komt bv. de profeet Elia, en de ziener Daniël in tederheid, ondersteunend nabij wanneer zij afgemat en neergeslagen zijn. Door de aanraking ontvangen zij kracht en inspiratie om op te staan en verder te gaan.

"Terwijl hij tegen me sprak, verloor ik het bewustzijn en viel op de grond. Hij raakte me aan, hielp me overeind." Daniël 8:18. *"Een hand raakte mij aan en ik beefde ervan, terwijl ik mij op mijn knieën en handen oprichtte"*. Daniël 10,10

Religie betekent in wezen: verbinden, (aan)geraakt worden, een aanraking die mij raakt in mijn emotionele zijn, door datgene wat je ervaart als de 'overzijde' in aspecten van de alledaagse werkelijkheid waarin daar iets van verschijnt. Het geraakt (willen) worden vraagt om openheid, toewijding, zorg, verantwoordelijkheid, oefening...

2. Opzet en Doelen

Hoe kunnen we vandaag in de klas met bijbelse e.a. aanrakingsverhalen omgaan zodat kinderen, jongeren helende gedragingen leren stellen en tedere omgangsvormen leren?

Zinnvolle spellen opzetten met bijbelverhalen en beelden waarbij het aangeraakt worden een rol speelt en zinvol wordt ingezet opdat kinderen, jongeren betekenisvol gedrag leren verkennen.

Onderstaande activiteiten zijn bedoeld om bewust aandacht te geven aan ervaringen met wederzijdse aanrakingen en om de eigen omgangsvormen te verdiepen en te verrijken. Het zijn tegelijk opstappen die ruimte scheppen voor religieuze ervaringen van 'geraakt' worden door het 'heilige', 'mysterie', onnoembare....

3. Activiteiten

3.1. Funga Alafia

Betekenisgeving

Herkomst

Fungu Alafia is een traditioneel West-Afrikaans lied uit Nigeria in de Yoruba-taal. Aanroeping is: Funga alafia. Het antwoord is : Ashay ashay

Het betekent : Met mijn gedachten, mijn woorden en mijn hart sta ik voor je open en verwelkom ik je. Met heel mijn hart en heel mijn ziel...

With my thoughts, I welcome you. With my words, I welcome you. With my heart I welcome you. See, I have nothing up my sleeve.

Doelen

De grond onder je voeten ervaren en eigen veerkracht uiten. Verbinding tussen hemel en aarde beleven. Tactiel contact maken met anderen en elkaar steunen in de stappen die worden gezet. Deugd ervaren in het samen gaan, dansen en het samen zingen. Het eigen hart en ziel ervaren en putten uit de eigen geestkracht. Gaande weg met anderen de eigen geestkracht kunnen vrijmaken. Verschillende intenties en intonaties in het zingen en in de gebaren kunnen leggen. In gebaren contact leggen met anderen. Wederzijdse verbondenheid kunnen, durven, willen uiten. Deugd beleven in het contact leggen met anderen. De betekenissen van de dansbewegingen aan den lijve bewust ervaren. Blijheid, vreugde, openheid ervaren in de dans. Enthousiasme, gedrevenheid, spontaneïteit voelen loskomen. Belevingen bij de dans ook in woorden kunnen uiten.

Dansbeschrijving

Iedereen staat in een cirkel met het gezicht naar elkaar toe. De voeten stevig op de grond naast elkaar. De knieën ontsloten. Het lichaam licht verend op en af. De danspas is een eenvoudige stap rechts opzij en daarna de linkervoet er bij. Rechts opzij, links erbij, rechts opzij, links erbij. Ondertussen de verende op en neergaande beweging gaande houden. De handen van de dansers zijn op schouderhoogte met de vlakke handpalm tegen de handpalmen van de dansers links en rechts. Tijdens het stappen wordt het Nigeriaans lied gezongen. 'Funga alafia Ah-shay Ah-shay' Vier maal na elkaar. Het betekent: 'met heel mijn hart en heel mijn geest'. Na het viermaal zingen met bijhorende stappen wordt er gestopt. Men blijft verder zingen terwijl men afwisselend bij elke versregel de volgende gebaren doet. De twee handen naast elkaar vertrekken van de borst (het hart) in een uitdragende beweging naar buiten, naar de andere dansers toe om bij de volgende zangregel de zelfde beweging te maken maar nu vertrekken de beide handen vanuit het hoofd(de geest). Dit twee maal na elkaar. Tijdens deze gebaren maken de dansers oogcontact met enkele van de overstaande dansers. Dan gaan de dansers weer op weg. De handen worden snel weer tegen elkaar gedrukt en de danspas 'rechts opzij, links erbij' hernomen terwijl het zingen gewoon doorgaat. Opnieuw gedurende viermaal de versregel. Dan wordt er weer gestopt voor de gebaren.

Variaties kunnen na enige tijd ingebracht worden door steeds stiller te gaan zingen en de gebaren te verkleinen tot een bijna breekbaar geheel om dan weer te versterken met stevige uitdragende gebaren tot een eerder strijdbaar geheel. De dans wordt afgerond door de laatste versregel vertragend en versterkend te zingen terwijl men de laatste 'Ah-shay' zo lang mogelijk aanhoudt en de handen wuivend naar boven brengt. Tijdens de dansinstructie worden de diverse betekenselementen die mogelijk door de dansers kunnen ervaren worden aangegeven als suggestie.

Muziek en dans in variaties

<http://www.youtube.com/watch?v=EW1y8Yw6AT4> ; <http://www.youtube.com/watch?v=Tw5r4rb8IVc>
<http://www.youtube.com/watch?v=kxrkwEgAq00> ; <http://www.youtube.com/watch?v=-8Gt9fF6spl>

3.2. Foto's handverbanden:

In groepen van een vijftal personen de handvormen of de meegegeven foto's trachten te imiteren. Een 'selfie' maken van de eigen handvormen.

De eigen belevingen, associaties en verbeeldingen tijdens de oefeningen met elkaar delen.

Stilstaan bij de zin en de betekenis van deze oefeningen, voor jezelf, anderen, de groep?

Mogelijke levensbeschouwelijke, religieuze en /of godsdienstige betekenissen verwoorden.

3.3. Hij raakte hen aan.... !

Jezus helend handelen gekenmerkt door 'aanraking'

Kunnen we vandaag iets leren uit de gedragingen en houdingen van Jezus van Nazareth dat onze wederzijdse omgangsvormen, handelingen en houdingen kan verruimen, verrijken, richting geven, inspireren...?

Geraaktheid en aanraking gaan hand in hand

Jezus benadert mensen vanuit een (emotionele, morele) geraaktheid door de situatie en antwoordt o.a. met een weldadige (fysieke) aanraking, getuige de betekenisvolle aanrakingen van zieken, blinden en stommen, kreupelen, melaatsen, zelfs gestorvenen. 'Jezus kreeg met hen te doen en raakte hun ogen aan.' (Matteüs 20, 34). Jezus wordt innerlijk geraakt door de situatie en reageert concreet. Hij stelt een helend teder gebaar. Lees meer voorbeelden in bijhorende kadertekst. De aanrakingen betreffen hier niet eens de gewone normale aanrakingen van mensen onderling maar van mensen met een ziekte, verlamming, melaatsheid...

Het aanraken van onaanraakbaren

Diep ontroerd stak Hij zijn hand uit en raakte hem aan. 'Ik wil het, word rein', zei Hij. Meteen verdween zijn melaatsheid, en hij werd rein Marcus 1, 41. In dit fragment lezen we hoe ziekte en zonde (=onrein voor God) aan elkaar gekoppeld worden. Volgens de joodse wet (m.n. de thora: de wet van God) werd ook iemand door het aanraken van een verlamde, doofstomme, melaatse of overledene 'onrein' (zie o.a. Numeri 19:11-22; Lev. 21,18 e.a.) 'Onreinen' werden uitgesloten uit de gemeenschap, want in contact komen met onreine mensen zorgde ervoor dat je zelf onrein werd. Onreinen werden dus 'onaanraakbaren'.

Doorheen deze aanrakingen doorbrak Jezus niet alleen een maatschappelijk taboe maar tegelijk ook een religieuze regel en wet. Deze aanrakingen waren dus behoorlijk controversieel en zowel politiek als religieus 'not done'.

Door het aanraken van onreinen en onaanraakbaren keerde Jezus de toenmalige regels en wetten helemaal om. Bij de hand nemen, handen opleggen, aanraken, omarmen, handen opleggen maakt de mens rein en heelt, geneest de mens van zijn onaanraakbaarheid en de vereenzaming die ermee gepaard gaat.

In onze scholen wordt nog zo vaak de regel van vermijden en distantie gehanteerd in plaats van omgekeerd. Hoe kan het gedrag van Jezus vandaag in de school inspirerend zijn en hoe kunnen bijbelse verhalen handzame suggesties aanreiken voor de lespraktijk?!

Hand poppenkast: Hij raakte hen aan

Met de handen, vingers achter een doek Bijbelverhalen spelen. Aanrakingsverhalen. Korte ontmoetingsfragmenten, situaties, belevingen... uitbeelden enkel met de handen.

De handen worden getoond boven een doek als bij poppenkast. Het verhaal wordt met de handen uitgebeeld boven een doek waarachter de spelers verder helemaal verdwijnen. De uiterste spelers houden het doek gespannen. Het kan ook opgespannen worden aan een draad. Er wordt gewerkt in groepjes van drie tot vijf personen.

Diverse speelgroepen met eigen versies van één verhaal

Een man staat rustig te praten terwijl de anderen luisteren. Dat moet Jezus zijn. Voordat iemand me kan tegenhouden, loop ik naar hem toe. Uit mijn ooghoeken zie ik hoe de mensen achteruitdeinzen als ze mijn zieke huid zien. Jezus niet. Die blijft gewoon staan en kijkt me aan. Hij kijkt naar mij en niet alleen naar mijn huid. Ik maak een diepe buiging voor hem en vraag: 'Heer, alsjeblieft, help mij. Maak mij weer gezond' Ik haal diep adem en wacht af. Nu is het aan Jezus. Hij steekt zijn hand naar mij uit. Hij legt zijn hand op mijn wang. Tranen springen in mijn ogen. Wat is het lang geleden dat iemand mij nog heeft aangeraakt! Het mag niet, het is verboden. Maar Jezus doet het toch. Ik krijg er een warm gevoel van. Heel mijn huid tintelt.

Elke speelgroep speelt een ander aanrakingsverhaal.

- *"Een melaatse kwam naar Hem toe en smeekte Hem op zijn knieën: Als Gij wilt, Heer, kunt Gij mij reinigen. Jezus stak de hand uit, raakte hem aan en zei: Ik wil, word rein. En terstond werd hij van zijn melaatsheid gereinigd."(Mt.8, 2-3)*
- *"Hij ging naar haar toe, pakte ze bij de hand en deed haar opstaan; zij werd vrij van koorts en bediende hen." (Mc. 1, 31 en Mt.8, 14-15)*
- *"Bij zonsondergang brachten allen die zieken hadden, lijdend aan velerlei kwalen dezen naar Hem toe. Hij genas hen door ze één voor één de handen op te leggen." (Lc4, 40)*
- *" Toen Hij thuis gekomen was, kwamen de blinden naar Hem toe. Daarop raakte Hij hun ogen aan en zeide: U geschiede naar uw geloof En hun ogen gingen open."(Mt.9, 27-30) (Mt. 20,29-34)*
- *"Op een gegeven ogenblik werd Hij een man gewaar, die aan waterzucht leed.. Daarop legde Hij zijn hand op hem, genas hem en liet hem heengaan.(Lc. 14, 2 en 4)*
- *Bij het dochttertje van Jairus: " Toen al het volk buitengezet was, trad hij naderbij, greep haar hand en het meisje stond op." (Mt.9, 23-25)*

Een genezingsverhaal (naar keuze) door aanraking verkennen aan de hand van een poppenkastspel met handen. Het verhaalcitaat in groepjes verkennen, handhoudingen

Werkwijze

- De spelers krijgen elk een verhaalfragment (eventueel naar keuze).
- Het verhaalfragment eerst inhoudelijk met elkaar verkennen en mogelijke betekenissen uitdrukingswijzen en spelwijzen aan elkaar voorstellen. Wat raakt me, treft me, boeit me, stoort me, in het fragment. Wat aan betekenissen roept het fragment in mij wakker? Welke beelden, welke voorstellingen roept dat bij me op. Aan elkaar vertellen, elkaars associaties en verhalen beluisteren.
- Verbindingen zoeken. De diverse betekenissen samen opbouwen tot een (nieuw) verhaal.
- De betekenissen via handhoudingen uitproberen en samen een speelscenario maken en woordeloos spelen. (een enkele klank, zucht of woord is eventueel toegelaten)
- Het verhaal kan geleidelijke gespeeld worden, van begin naar einde. Het kan ook in opeenvolgende statische fragmenten uitgedrukt worden. Er kan ook ingezoomd worden op één fragment of betekenislijn, het kan ook actualiserend verder visueel verteld worden..
- De uiterste spelers houden het doek gespannen.
- De verschillende groepen tonen hun creaties aan de anderen.

- Variatie suggesties: Er mogen klanken bij worden gemaakt. Er kunnen korte woorden worden uitgesproken. Er mag naast handen ook een gezicht worden getoond.
- De toeschouwers worden gevraagd de poppenkastscènes aandachtig te bekijken en te doorvoelen. Na elk spel wordt hun gevraagd aan te geven wat ze gezien hebben, wat hen geraakt, getroffen heeft, welke associaties te hebben gemaakt.... Ze uiten hun eigen belevingen en geraaktheden maar geen beoordelingen van het spel. De spelers zelf kunnen nadien nog iets van hun betrachtingen en intenties weergeven. Ze kunnen ook het citaat voorlezen waaraan hun spel is ontleend.

Uitwisseling: na alle poppenkast spelen kan er nog een verder uitwisseling van geassocieerde levenservaringen volgen. Er kan verteld worden hoe ze als spelers het spelen met de handen beleefd hebben. Wat hebben ze gevoeld, gedacht, beleefd, ervaren, wat hebben ze gedaan. En kan er worden stilgestaan bij de betekenis van licht in het eigen leven.

Ervaringen

Het is opmerkelijk hoe je hand alleen uitdrukking kan geven aan een emotie die je in heel je wezen voelt. In het spelen van een afgesproken scenario met de 'handen' gebeurt er wat met 'heel je lijf' met heel je persoon. Die handen nemen een bepaalde vorm en houding aan die je al spelende doorvoelt in heel je wezen.

Door het scenario dat in associaties, verhalen en beelden van de spelers ontstaan is, te spelen met de handen voel je in het samenspel dat er veranderingen in het aanvoelen en in de wijze van spelen ontstaan. Door het doorvoeld samen spelen ontstaat er een ander gebeuren, een ander verhaal. Het scenario krijgt een andere status, een andere gevoelswaarde en een ander proces in het spel, anders dan afgesproken of verwacht.

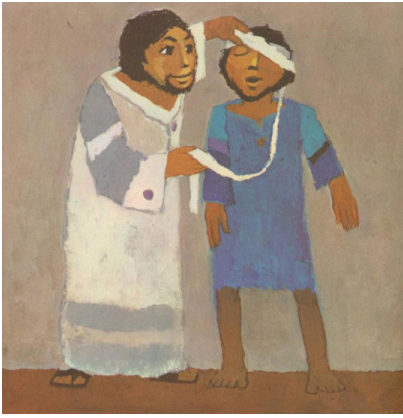
3.4. Dans: In kwetsbaarheid verbonden

De dans wil een rituele uitdrukking zijn van het leren omgaan met aanraken, aangeraakt worden en 'geraakt' worden. De dans begint vanuit de alledaagse natuurlijke verbondenheid waarin mensen met elkaar door het leven gaan. Hand in hand, de rechter ontvangt, de linker geeft, stappen de dansers in tegen wijzerzin, het licht tegemoet. Ze doen dat in voor- en tegenspoed, zowel vooruit als achteruitstappend. De verbondenheid kan zich maar verdiepen als we daarin elkaar ook dichtertegemoet treden en elkaar aspecten van onze binnenkant, onze kwetsbaarheid, kleinheid en beperkingen laten zien. Als ze zich naar het midden keren en met bibberende handen uitgestoken, elkaar tegemoet treden, merken ze hoe broos en breekbaar mensen zijn. De dans toont in gebaren deze angst en onzekerheid, de twijfel ook om onze kwetsbare binnenkant te laten zien. In de dans helpen de dansers elkaar om die twijfel en angst tot rust te brengen bij elkaar. Ze nemen elkaar bij de hand en stappen schouder aan schouder. Daarna nemen ze die ervaring koesterend mee in het eigen leven naar de buitenwereld waarbij ze worden uitgenodigd om dat op eigen wijze met die buitenwereld te delen. Om dan weer de verbondenheid met de groep op te zoeken en op weg te gaan en dit weer stapje voor stapje te verdiepen. Verbonden zijn met elkaar in kwetsbaarheid en met kwetsbare mensen in verbondenheid leven is wezenlijk voor het christelijk geloof. In deze herhalende beweging wordt mogelijk iets ervaren van een 'kwetsbare overmacht' (Schillebeeckx), die elkaar aanrakend vertrouwwol nabijkomt.

3.5. Een blinde bij de hand leiden

Genezing van een blinde Marcus 8: 22-26

Ze kwamen in Betsaida. Er werd een blinde bij hem gebracht, en men smeekte hem om de man aan te raken. Hij pakte de blinde bij de hand en bracht hem buiten het dorp. Hij deed wat speksel op zijn ogen, legde er zijn handen op en vroeg: 'Ziet u iets?' Hij begon weer te zien en zei: 'Ik zie mensen, het zijn net bomen, maar ze lopen rond.' Daarna legde hij weer zijn handen op de ogen

van de blinde. Deze sperde zijn ogen open en genas; hij zag alles nu heel helder. Hij stuurde hem naar huis met de waarschuwing: 'Ga het dorp niet in!'

Kijken naar kijkplaten van Kees De Kort: Jezus en de blinde. Hoe gaat Jezus om met de blinde.

Hij pakte de blinde bij de hand en bracht hem buiten het dorp

Het verhaal van de genezing van de blinde vertellen. Laten zien hoe de genezing van de blinde start bij het 'gebracht worden' en bij het buiten het dorp (buiten het gewone) gebracht worden, het 'bij de hand' genomen worden.

De geblinddoekte zoals in het verhaal bij de hand te nemen en door de klas (het dorp) naar buiten te leiden (tot in de gangen, of tot buiten het gebouw...)

Leg de nadruk op de belevingen en ervaringen via introspectie. Geef aandacht aan: Hoe neem je iemand bij de hand? Hoe wordt je hand vastgenomen? Bij de vingers, met volle hand, binnenzijde of buitenzijde van de hand, bij de pols... Hoe voelt dat? Is er veel of weinig afstand tussen beiden? Wordt er gesproken bij het bij de hand nemen, bij het vertrekken...? Trek je iemand of duw je iemand vooruit met de hand, loop je voorop of op gelijke hoogte...? Is er aandacht voor je ritme, je twijfel, je angst. Wordt er naar gevraagd? Spreek je zelf over wat je voelt en wilt als geblinddoekte?

Uitwisseling: Vertel aan elkaar over het verloop, je wederzijdse ervaring en beleving.

En draai de rollen om. De geblinddoekte gaat nu begeleiden, rekeninghoudend met wat er in het uitwisselend gesprek is aangegeven en op de eigen wijze.

Variaties zijn nadien ook mogelijk: hoe kan je nog iemand zgn. 'bij de hand nemen' en leiden? Bij de arm, bij de schouder, gearmd, met twee handen vastgehouden bij de handen, twee handen op de beide schouders... met de stem, van op afstand... Sta stil bij de gewaarwordingen, belevingen, bij de gelijkenissen en verschillen.

3.6. Een verlamde door vier mannen gedragen

Een lamme door vier mannen gedragen

Toen Jezus in Kafarnaüm was teruggekeerd en men hoorde dat Hij thuis was, stroomden de mensen in zulk een aantal samen, dat zelfs de ruimte vóór de deur geen plaats meer bood toen Hij hun zijn leer verkondigde. Men kwam een lamme bij Hem brengen die door vier mannen gedragen werd. Omdat zij wegens de menigte geen mogelijkheid zagen hem dicht bij Jezus te brengen, legden ze het dak bloot boven de plaats waar Jezus zich bevond, maakten er een opening in en lieten het bed waarop de lamme uitgestrekt lag zakken. Toen Jezus hun geloof zag, zei Hij tot de

lamme: "Mijn zoon, uw zonden zijn u vergeven." Er zaten enkele schriftgeleerden bij. Ze zeiden bij zichzelf: "Wat zegt die man daar? Hij spreekt godslasterlijk! Wie anders kan er zonden vergeven dan God alleen?" Uit zichzelf wist Jezus aanstonds dat zij zo redeneerden en Hij zei hun: "Wat redeneert gij toch bij uzelf? Wat is gemakkelijker, tot de lamme te zeggen: Uw zonden zijn u vergeven, of: Sta op, neem uw bed en loop? Welnu, opdat ge zult weten dat de Mensenzoon macht heeft op aarde zonden te vergeven, -

sprak Hij tot de lamme: - Ik zeg u, sta op, neem uw bed mee en ga naar huis." De man stond op, nam zijn bed en voor aller ogen ging hij onmiddellijk naar buiten. Iedereen stond er versteld van, en zij verheerlijkten God en zeiden: "Zoiets hebben wij nog nooit gezien."

Marcus 2,1-12

Het bijbelverhaal als geheel lezen. De bewuste zin daarna apart lezen. Afbeeldingen bekijken uit de KijkBijbel van Kees de Kort. Welke aanrakingen zie je.

Opdracht in groepjes van vijf (of zes) personen om deze situatie te spelen. Iemand legt zich neer op de grond (op een matje, en dekentje...) en leeft zich in, in de rol van verlamde. Deze persoon wordt door de vier anderen (als dragers) opgetild en rondgedragen in het lokaal of ook daarbuiten. (met of zonder matje)

Doelen van de spel oefening: aandacht geven aan de handelingen, de belevingen en ervaringen die er zijn bij het dragen van iemand (als verlamde), en bij het gedragen worden. Het is een oefening die naast het uitvoeren ervan ook introspectie vraagt: aandacht voor de eigen belevingen en ervaringen tijdens de diverse handelingen van de oefening zelf.

Wees opmerkzaam voor de talrijke kleine handelingen en houdingen die er gebeuren. Hoe ligt iemand neer? Wordt er gearzeld door de dragers? Hoe verloopt dat? Wie neemt het initiatief? Waar wordt iemand ondersteund? Wat gebeurt er bij de eerste aanrakingen. Hoe gebeuren die? Wordt er met elkaar gesproken, de dragers onderling, of ook met de opgetilde, de verlamde? Worden er afspraken gemaakt. Wie neemt de leiding, hoe verloopt het optillen, wat gebeurt er aan bewegingen, geluiden, woorden, gelach, verwensingen... Hoe wordt er op elkaar ingespeeld. Hoe wordt iemand rondgedragen, aan kleding vastgehouden, hangend net boven de grond, op halve hoogte, op de schouders... is kracht, grootte enz. van belang? Hoe verloopt het vordering maken door het lokaal? Welke moeilijkheden dienen zich aan? Hoe worden hindernissen genomen (stoelen tafels)? Wat doen de anderen die op het gebeuren toekijken, maken ze ruimte, zitten ze in de weg, lachen ze uit, helpen ze een handje... Hoe is dit alles voor degene die gedragen wordt?

Vooreerst de ervaringen en belevingen van de vier dragers inventariseren en beluisteren. Gerichte vragen eraan stellen: wat dacht je, voelde je, wilde je, zei je, deed je(niet)? Daarna de belevingen van de 'verlamde' beluisteren. Wat ervaar je allemaal als je aangeraakt, opgetild, rondgedragen wordt? Wat aan angst, onzekerheid, twijfel, spanning enz. gaat er door je heen. Wat is (wordt) aangenaam, opluchtend, deugddoend, anders... Als derde: wat hebben de observatoren (andere leerlingen) allemaal gezien, opgemerkt, gehoord,... in het spel en bij zichzelf ervaren, beleefd... Wat zijn de verschillen en gelijkenissen met de ervaringen van de dragers en de verlamde. Tenslotte: welke conclusies kunnen er uit deze oefening getrokken worden en welke suggesties reiken we elkaar aan i.f.v het vervolg.

Wat doet het mij, waar raakt het mij, wat leer ik er uit, wat zegt dit over mijn leven en het leven.

Doelen hierbij zijn:

De meervoudige aspecten van het dragen verkennen, meer specifiek het aanraken en aangeraakt worden. Lijfelijke ervaringen van 'dragen en gedragen worden' opdoen.

Zich bewust worden van eigen wijzen van dragen en gedragingen. Stilstaan bij het effect van dicht bij elkaar, lijfelijk aan elkaar, samen iets te doen. Aandacht geven aan zalige of onzalige gevoelens bij het zich gedragen weten... Welke zin en betekenis bovenstaande in je leven, in het leven heeft.

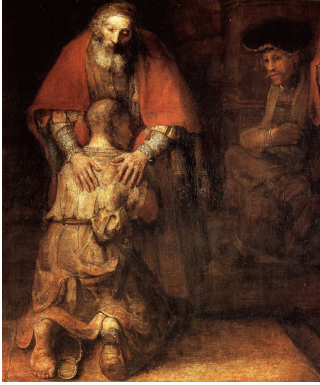
Verdere doelen zijn: verruimende en verdiepende elementen uit het bijbelverhaal ter sprake brengen. Vb. Is er een verschil wanneer er een echte verlamde zou moeten gedragen worden? Een zieke of gewonde medemens? Iemand die je kent, een onbekende, een aidspatiënt, clochard, een dode ... Hoe belangrijk is (niet) aanraken daar voor jou? Voor de verlamde? Wat speelt er allemaal mee aan elementen in iemands gedrag. Sta stil bij de veelheid aan invalshoeken. Vermijd het (be)oordelen van de inbreng van de jongeren als leerkracht. Bevraag hen op een open dialogale wijze. Welke houdingen, handelingen, argumenten,... zijn voor jouw waardevol en waarom? Welke houdingen wil je leren?... Welke wil je vermijden, welke zijn niet gepast?

3.7. Bijbelse ontmoetingen en aanrakingen

Heel veel ontmoetingsverhalen waarin aanrakingen een belangrijke rol spelen. In de wereld van beelden en kunst krijgen deze aanrakingen een uitgebreide plaats.

Vader en zoon – God en mens

Op bijgaande foto van een schilderij van Rembrandt van Rijn is de ontmoeting tussen de vader en de zoon uit het verhaal van de 'twee zonen' uit Lucas 15 geschilderd. Het stelt de relatie tussen God en mens voor. God en mens omarmen elkaar. Ze zijn innig met elkaar verbonden. Wat roept dit beeld bij je op?

Wat roept dit beeld bij je op?

In Jezus tijd werd God voorgesteld als een verre God. God kon slechts eenmaal per jaar ontmoet worden, in het heilige der heilige van de tempel in Jeruzalem, en enkel door de hogepriester van het volk. Jezus bekritiseert deze godopvatting en kiest voor het beeld van de nabije, liefdevolle vader. *Ik ga terug naar mijn vader. Ik zal hem zeggen: Vader, ik heb gezondigd tegen de hemel en tegen u; ik ben het niet meer waard om uw zoon te heten, behandel me als een van uw dagloners."* En hij ging terug naar zijn vader. Toen hij nog ver van huis was, zag zijn vader hem al en werd ontroerd; snel liep hij op hem toe, viel hem om de hals en kuste hem. (Lc 15, 18-20)

De vrouw die zijn kleed aanraakt

Omdat zij over Jezus gehoord had, drong zij zich in de menigte naar voren en raakte zijn mantel aan. Want ze zei bij zichzelf: "Als ik slechts zijn kleren kan aanraken, zal ik al genezen zijn." Marcus 5, 27-28.

Blinden worden aangeraakt

Bij hun vertrek uit Jericho gingen vele mensen met Hem mee. Er zaten twee blinden langs de weg, die, horend dat Jezus voorbijging, luidkeels begonnen te roepen: "Heer, Zoon van David, heb medelijden met ons!" 31De mensen snauwden hun toe te zwijgen. Maar zij riepen nog harder: "Heer, Zoon van David, heb medelijden met ons!" 32Jezus bleef staan, riep hen bij zich en vroeg: "Wat wilt ge dat Ik voor u doe?" 33Zij zeiden: "Heer, open onze ogen!" 34Jezus had medelijden met hen en raakte hun ogen aan. Terstond konden zij zien en sloten zich bij Hem aan. Matteüs 20:29-34

Laat de kinderen tot mij komen

Daarop brachten de mensen kinderen bij hem, ze wilden dat hij hun de handen zou opleggen en zou bidden. Toen de leerlingen hen berispten, zei Jezus: 'Laat de kinderen ongemoeid, belet ze niet bij mij te komen, want het koninkrijk van de hemel behoort toe aan wie is zoals zij.' En nadat hij hun de handen had opgelegd, trok hij weer verder. Matteüs, 19:13-15

Een dove kan weer horen

Men bracht een dove bij Hem, die ook moeilijk kon spreken en smeekte Hem dat Hij deze de hand zou opleggen. Jezus nam hem terzijde buiten de kring van het volk, stak hem de vingers in de oren en raakte zijn tong met speeksel aan. Vervolgens sloeg Hij zijn ogen ten hemel op, zuchtte en sprak tot hem: "Effeta", wat betekent: Ga open. Terstond gingen zijn oren open en werd de band van zijn tong losgemaakt, zodat hij normaal sprak. Hij verbood hun het aan iemand te zeggen; maar met hoe meer nadruk Hij dat verbood, des te luider verkondigden zij het. Marcus 7:32-36

Veronica en Jezus

Geen bijbels verhaal maar een christelijke legende. Veronica drong zich volgens de overleveringen door de toeschouwers bij de kruisgang van Jezus doorheen de straten van Jeruzalem om hem met een doek het zweet en bloed van zijn gezicht te vegen. Bij het afvegen zou het gelaat van Christus op wonderlijke wijze op de doek zijn ingeprent. De naam Veronica is een samenstelling van *vera* en *icon* hetgeen *waar beeld* betekent.

Het ongeloof van Thomas

De leerlingen van Jezus vertellen na zijn dood dat ze de opgestane Jezus hebben gezien. Tomas was hier niet bij en kon het niet geloven. Hij zei: "Alleen als ik de wonden van de spijkers in zijn handen zie en met mijn vingers kan voelen, en als ik mijn hand in zijn zij kan leggen, zal ik het geloven." Een week later verscheen Jezus weer; ditmaal was Tomas er wel bij. Jezus zei tegen hem: "Leg je vingers hier en kijk naar mijn handen, en leg je hand in mijn zij. Wees niet langer ongelovig, maar geloof." Johannes 20, 26-28

Handen opleggen en de heilige geest ontvangen.

De apostelen in Jeruzalem hoorden dat de bewoners van Samaria het woord van God geloofden. Ze stuurden Petrus en Johannes naar hen toe. Toen ze aangekomen waren, baden ze voor de mensen dat ze de Heilige Geest zouden ontvangen. Want niemand van hen had de Heilige Geest nog ontvangen. Ze waren alleen gedoopt in de naam van de Heer Jezus. Toen legden ze hun de handen op en de mensen ontvingen de Heilige Geest. Handelingen 8, 14-17

Verloren schaap

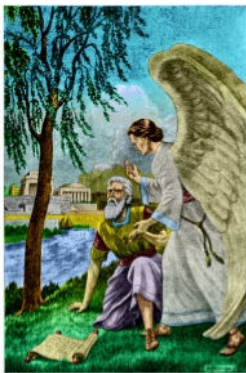
Op een dag zei Jezus: 'Denk u eens in dat iemand van u honderd schapen heeft en één ervan is hij kwijtgeraakt. Zal hij dan niet die negenennegentig andere in de woestijn alleen laten en naar dat ene schaap op zoek gaan, net zolang tot hij het vindt? En als hij het vindt, neemt hij het blij op zijn schouders. En wanneer hij thuiskomt, roept hij zijn vrienden en buren om zijn blijdschap te delen. Want, zegt hij, het schaap dat ik kwijt was, heb ik teruggevonden. Ik zeg u: zo zal er in de hemel meer blijdschap zijn over één zondaar die weer het goed doet over negenennegentig mensen die zo goed zijn dat ze zich niet hoeven te beteren.'

De verhouding God en mens

In zijn beroemde schildering van de schepping van de mens is Michelangelo heel voorzichtig in zijn tekening van de verhouding tussen God en mens. Wat roept dit bij je op? Zelf per twee naar een aantal andere houdingen op zoek te gaan waarbij de verbondenheid met elkaar tot uitdrukking komt. Begin met de houding te verkennen van het beeld van Michelangelo. Beeld nu verder houdingen met elkaar uit waarbij je ook tactiel verbonden bent. Verken hoe dat bij jullie beiden kan. Sta stil bij hoe dat voelt. Spreek erover met elkaar. Probeer een aantal houdingen uit die op een creatieve, speelse wijze toch een wat kunstige, expressieve, betekenisvolle vorm aannemen. Wat kunnen deze nieuwe houdingen vertellen over verbondenheid tussen mens en God? Zoek een lichamelijke uitdrukking waarbij de relatie God en mens van vandaag tot uitdrukking komt.

Door het zien van deze grootse verschijning voelde ik mijn krachten wegzinken; mijn gelaatskleur verbleekte en ik was tot niets meer in staat. Ik hoorde hem spreken, maar terwijl ik probeerde naar hem te luisteren, verloor ik het bewustzijn en viel ter aarde. Daarop raakte een hand mij aan en ik sidderde ervan, terwijl ik mij op mijn knieën en handen oprichtte.

Daniël 10, 8-10

3.8. Dans: Homeless

Zich bewust van hun bestaan in thuisloosheid. De eigen eenzaamheid, het op zichzelf bestaan dat handreikend om gemeenzaamheid, nabijheid vraagt. 'Dat wij niet uit elkaars genade vallen en doelloos en onvindbaar zijn. Songtekst: And we are homeless, homeless. Moonlight sleeping on a midnight lake.

Betekenisgeving

In de dans ondersteunen de dansers elkaar. Zich bewust van hun bestaan in thuisloosheid, stappen ze dicht aaneengesloten arm aan arm, hand in hand, Bewust van het feit dat ze 'op zichzelf bestaan' en van hun 'fundamentele eenzaamheid' reiken ze naar nabijheid en gemeenzaamheid. Het voelt als in een lied van H. Oosterhuis: 'Dat wij niet uit elkaars genade vallen en doelloos en onvindbaar zijn. De songtekst: 'And we are homeless, homeless. Moonlight sleeping on a midnight lake', klinkt als een onophoudelijk mantra. Dicht aaneengesloten steunen de dansers elkaar in de gestage vooruitgang in het leven. Als ze elkaar loslaten en hun eigen weg gaan, worden ze zich bewust van hun 'all-een zijn' en keren terug naar de groep om zich te koesteren, om sterkte op te doen, om gemeenzaamheid te ervaren. En om nadien mogelijk weer eigen wegen te gaan in zelfstandigheid. De dansstap drukt in de beweging vooruit het voortdurend zich wagen aan vooruitgang en diepgang uit, tegelijk ook de veerkracht. In de stap opzij, wordt het aansluiting zoeken uitgedrukt. De danspas op het einde van elke tweede dansbeweging geeft het op zichzelf gaan en staan weer en het verlangen om niet alleen te blijven.

Dansbeschrijving

De dansers staan in een licht gebogen danslijn dicht bij elkaar met het aangezicht naar het midden. De handen zijn verbonden, rechterhand draagt de linkerhand van de voorganger geheven

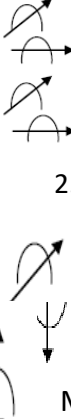
op ellebooghoogte, de gedragen arm over de arm van de drager heen. De armen zijn dicht tegen het lichaam gehouden. De dansrichting loopt in tegen wijzerzin, het oosten tegemoet.

Songtekst: *And we are homeless, homeless.*

Moonlight sleeping on a midnight lake

- 1.**
-
1. Links schuin rechts vooruit
 2. Rechts opzij
 3. Links schuin rechts vooruit
 4. Rechts opzij

- 2.**
-
1. Links schuin rechts vooruit
 2. Rechts opzij
 3. Links, links opzij (terug) en
 4. Wieg Rechts opzij

- 3.**
1. Links schuin vooruit
 2. Rechts opzij
 3. Links schuin vooruit
 4. Rechts opzij
- 4.**
-
1. Links schuin vooruit
 2. Rechts draait over rechts met het hele lichaam 180° ter plaatse naar achter
 3. Links draait mee naar achter en zet één stap naar voor (weg van midden)
 4. Rechts draait wederom met het hele lichaam 180° over rechts, links volgt
- Met links schuin vooruit begint alles opnieuw

Samenvattend:

Links schuin voor, rechts opzij: 3x ; Links naar links opzij en wieg terug met rechts opzij in dansrichting. Links schuin voor, rechts opzij: 3x; Linksvoor, rechts draait 180° lichaam naar achter. Links volgt en zet een stap vooruit maar 'weg' van midden. Het lichaam draait opnieuw 180° over rechts; Links stapt dan weer van achterstaand naar schuin vooruit naar midden. Enz.

Muziek: Homeless Graceland - Paul Simon : https://www.youtube.com/watch?v=8iC_kZDoc0

4. Helend slotverhaal voor leerkrachten

Kinderen opnemen

"Hij pakte een kind op en zette het in hun midden neer; hij sloeg zijn arm eromheen en zei tegen hen (zijn discipelen): 'Wie in mijn naam één zo'n kind bij zich opneemt, neemt mij op; en wie mij opneemt, neemt niet mij op, maar hem die mij gezonden heeft.'" Marcus 10

Het is een gebaar van tederheid en bescherming, geheel tegengesteld aan de reactie van zijn discipelen. Volgens Hans-Ruedi Weber heeft dit gebaar een diepe symbolische betekenis: "In een rabbijns geschrift staat beschreven hoe de opstanding van het volk van Israël aanvangt wanneer 'God hen omarmt, hen aan zijn borst drukt en kust, en hen aldus het leven van de toekomstige eeuw inleidt' (Seder Elijahoe Rabba 19).

Hoe zorgzaam, teder, zachtaardig ga je als leerkracht om met de kinderen en jongeren die je worden toevertrouwd. Hoe nabij is je omgang, hoe vermijd je afstandelijkheid. Uit zich dat zachtaardig handelen in: vriendelijkheid op enige afstand, een opgestoken duim, een waarderend woord, een toebuigen naar, een plaats nemen naast, een neerhurken bij, een kloppje op de

onderarm, op de schouder, een duimpje duimpje, een high (of low) five, een streling over de haren, een vriendelijke boks op de schouder, een duwtje in de rug... Spreek daarover onder elkaar als collega's en als team, houd open communicatie, spreek uit waarom en wanneer je een gedraging stelt, wanneer wel en wanneer niet. Geef aan wat je hoopt te bereiken en wat je wil vermijden. Open communicatie vermijdt onduidelijkheid, verwijten, angst, onzekerheid over wat kan of niet. Het bevordert de communicatie (ook met de jongeren) en vermijdt de installering van een taboe.

Tegelijk help je zo elkaar in het bewaken van grensoverschrijdend gedrag. Ook voor leerkrachten is leren omgaan met idealen en grenzen in contacten een zoektocht en een uitdaging. De eigen persoonlijke inschatting is soms onzuiver of te weinig gedifferentieerd. Uitwisseling van ervaringen en het wederzijds beluisteren van elkaar is daarbij onontbeerlijk.

Het hoeft echter geen betoog dat onnodige, onaangepaste, overmatige of seksueel getinte aanrakingen door leerkrachten ten allen prijze moeten uit de weg gegaan en vermeden worden. Er blijft naast de omarmende, zegenende en handopleggende Jezushandelingen ook een duidelijke waarschuwing in de evangeliën te lezen m.b.t. het omgaan met kinderen. Mn. *“En wie één van deze kleinen, die geloven, tot zonde verleidt, het zou beter voor hem zijn, dat een molensteen om zijn hals was gedaan en hij in de zee was geworpen.”* (Mt.18,6; Mc.9,42; Lc 17,2)

Hoewel de oefeningen in dit artikel uitgewerkt zijn in relatie tot slechts enkele zinsneden uit de bijbel moge het duidelijk zijn dat ze wel degelijk in hun context mogen begrepen worden, zeker wanneer ze gerichte handelingen van leerkrachten zouden betreffen. Om dit voldoende te benadrukken en niet misbegrepen te worden willen we de totaalcontext van dit artikel graag illustreren, toelichten en toepassen in onderstaand verhaal.

De kromgebogen vrouw:

Hij gaf op sabbat onderricht in een synagoge. Er was daar ook een vrouw die al achttien jaar bezeten was door een geest die haar ziek maakte. Ze was helemaal krom en kon met geen mogelijkheid rechtop staan. Toen Jezus haar zag, riep hij haar bij zich en zei tegen haar: ‘U bent verlost van uw ziekte,’ en hij legde haar de handen op. Meteen ging ze rechtop staan en loofde God. Lc. 13,10

Het bijbelverhaal van de kromgebogen vrouw bevat regel per regel ingrediënten voor een kwaliteitsvolle verhouding tussen leerling en leerkracht.

- *Jezus geeft onderricht...* en ziet toch een zorgbehoevende, een langdurig zieke vrouw.

Hoeveel zie je als leerkracht van wat er gebeurt in je klas, van wat er onderhuids aan de hand is?

- *Een vrouw die al achttien jaar bezeten was door een geest die haar ziek maakte*

In bezit genomen door een geest, een sfeer, een levensomstandigheid waardoor ze wordt kromgebogen, niet meer recht komt, tot haar recht komt, niet meer recht gedaan wordt, niet meer op kan kijken en de verbinding tussen hemel en aarde kan maken.... Wat maakt dat iemand kromgebogen is, welke overlast draagt ze en hoe wordt ze aanzien, als een onaanzienlijke? Wordt ze niet aanzien en ook niet aangesproken, als mens gezien? Is ze niet om aan te zien?

Ken je als de levensomstandigheden van kinderen, jongeren in je klas? Weet je waardoor ze kromgebogen worden, ze niet tot hun recht komen... Wat in de klas, in de school maakt hen mede tot kromgebogenen? Som eens een reeks situaties op die je van kinderen, jongeren kent die hen op één of andere wijze tot kromgebogenen maken.

Bijvoorbeeld: een leerling met aanslepende leerproblemen vb dyslexie, dyscalculie, ADHD, ADD, HSP, faalangst, autisme... een leerling met achterstand, uit kansarmoede of sociaal gedepriveerd, een uitgesloten leerling, gepeste, vereenzaamde... Een leerling in echtscheiding, ziekte, overlijden of vol ruzie, hartpijn, frustratie, woede...

- *Jezus ziet de vrouw*, ziet haar staan, ziet haar situatie.

Hoe kijk je als leerkracht naar leerlingen, naar jongeren, beschouw je hen als persoon, als nummer, als werk... Zie je hen in hun ontwikkeling, evolutie, kwetsbaarheid, betrachtingen, welwillendheid...

- *Toen Jezus haar zag, riep hij haar bij zich*. Jezus ziet, doorziet niet alleen de situatie. Hij gaat er ook op in. Wat doe je als leerkracht als je ziet wat er aan de hand is? Reageer je ogenblikkelijk, na enige tijd,

na het lesgebeuren, via doorverwijzing (klasleerkracht, vertrouwensleerkracht e.a.), afwachtend, niet je taak...

- *Jezus spreekt de vrouw aan*: Hoe spreek je met jongeren, kijk je die aan, is dat tussen het regelen en afspreken door, terwijl je alle noodzakelijke handelingen verricht... terwijl je tussen de andere jongeren staat, terwijl iedereen mee volgt en betrokken is, eerder apart genomen, in een gesprekslokaal, sta je stil, kijk je aan, ga je erbij zitten...

- *Jezus spreekt een helend woord*: Het woord richten tot iemand die onaanzienlijk is, werkt zo wie zo helend, genezend. Ze wordt aangesproken als vrouw, niet als kromgebogene. Het woord dat Jezus spreekt is weldadig, werkzaam, heilzaam, genezend...

Hoe spreek je zelf de jongeren aan? Als drager, veroorzaker van een bepaald probleem, als eigen schuld dikke bult, als arme sukkel, vanuit medelijden, gericht op het ziektebeeld, als persoon (ondanks het ziektebeeld)... Hoe heilzaam en weldadig is dan je woord? Is het troostend, veralgemenend, sussend, suggestief, samen zoekend, alwetend, helpend, doorverwijzend, stimulerend, ondersteunend...

- *Hij legde haar de handen op*: Jezus spreekt niet alleen, hij stelt weldadige handelingen. Aanraken en handen opleggen heeft iets van vertrouwen wekken, hoop voor de toekomst aanreiken, iets genezend en zalvend, een heling, verwijzend naar uiteindelijke heelheid, iets religieus, iets godsdienstig ook wel.

Hoe en op welke wijze raak je als leerkracht je kinderen, je jongeren aan? Welke handelingen stel je? Hoe stel je die? Wat leg je er in? Hoe benader je de leerling als persoon, welke aanrakingen stel je, welke grenzen. Wat geeft de opleiding aan, wat de school en wat de deontologie? Wat heeft de leerling nodig? Wat wil jij bieden, wat roept je geweten, welke oproep lees je in dit verhaal? In welke mate is dit handelen voor jou als (godsdienst)leerkracht: een helend, genezend, religieus en of godsdienstig handelen. Hoe zou jij je handen gebruiken? Wat trachten die handen dan te vertellen? Wat trachten ze te bewerkstelligen? Welk effect hebben ze op de jongeren?

- *En zij stond recht overeind*: Recht en overeind drukken beide het zelfde uit en versterken dus elkaar, een typisch bijbels procedé, wat we ook in onze taal wel kennen. Het effect op de kromgebogene, m.n. dat ze recht komt, dat is wat mogelijk gebeurt als je de hele voorgaande reeks daden stelt. Dat is de belofte van het verhaal, enkel te beleven als een mogelijk surplus op je handelingen, de toemaat, het mogelijk gevolg, de genadigheid (van Godswege)?

Niet elk schouderklopje werkt bemoedigend, troostend, of helend. Soms is het een sussen, een ontkennen, een vorm van wegsturen... of wordt het zo ervaren. Volg je ook het effect van je handelen op? Hoe volg je dat op, hoe beleef je dat als leerkracht, hoe kijk je er naar...

- Ze dankt God: Ze dankt niet Jezus. Niet de wet, niet de regel... Dit gebeuren wat deze vrouw overkomt, had ze nooit verwacht uit mensenhanden te ontvangen, 18 jaar is haar het tegendeel overkomen. Wat doet het je als leerkracht wanneer je geen bedanking krijgt, als je zelf niet wordt geprezen en het bedanken gaat naar een ander, verder doel... Situeer je jezelf en je helend handelen in een groter plan? Hoe passen aanrakingen en troostende handen daar in?

Aangerakt worden

"Plotseling naderde Hem van achteren een vrouw die al twaalf jaar lang aan vloeïngen leed, en raakte de zoom van zijn mantel aan. Want ze zei bij zichzelf Als ik alleen maar zijn mantel kan aanraken, zal ik genezen zijn. Maar Jezus keerde zich om, en toen Hij haar zag sprak Hij: Heb goede moed, dochter, uw geloof heeft u genezen. En vanaf dat ogenblik was de vrouw gezond." Mt.9, 20-22) Soms wordt je als leerkracht zelf ook bij je jas getrokken, ongezien of ongewild 'aangerakt' door een jongere die zijn hand uitsteekt, die figuurlijk aan je vel raakt en appel op je doet.... Een breekbaar kind dat plots met al zijn problemen voor je staat en zijn verhaal doet in een stroom van woorden. Een lange geschiedenis (van 12 jaar) vloeit naar je toe...

5. Aandachtspunten bij het begeleiden

Het zijn in de eerste plaats oefeningen voor kinderen en jongeren onder elkaar. Een enkele keer mee doen als leerkracht, bijvoorbeeld bij een groepsspel is soms nodig om voldoende vertrouwen te generen. De plaats van de leerkracht is eerder aan de zijlijn: als hulp, als richtlijn en scheidrechter, als instructeur, als animator, als kritisch oog. Het bewaken van het wederzijds respect voor elkaars grenzen is wezenlijk voor groei en ontwikkeling.

Er zijn grote verschillen vast te stellen in particuliere woon en leefculturen. Een aanraking die voor de één, spontaan en perfect normaal is, wordt door een ander als fake, als emo afgedaan of als taboe bestempeld. Een tedere toenadering die iemand afwijst of doet weglopen, wordt door een ander als troostend, opluchtend en welgekomen ervaren.

Kinderen en jongeren gedragingen leren (ver)kennen, die betekenisvol zijn in onderlinge relaties en in een samenleving, is een belangrijke taak, o.a. ook van de school. In de lessen levensbeschouwing en godsdienst verdienen deze 'aanrakingen' in de menselijke ontmoetingspatronen verkend en bereflecteerd te worden minimaal in functie van de algemene en concrete menselijke zingeving.

Bibliografische handreikingen.

- Jean Agten. Aanraken: helende omgangsvormen leren - Deel 1: Aanraken en aangeraakt worden. In Catechetische Service 40e jaargang, nr. 1, December 2012
<https://www.kuleuven.be/thomas/page/tijdschriften/viewarticle/76245/>
- Jean Agten. Aanraken: helende omgangsvormen leren - Deel 2: Hij raakte hen aan ... ! In Catechetische Service 40e jaargang, nr. 1, December 2012
<https://www.kuleuven.be/thomas/page/tijdschriften/viewarticle/76246/>
- Jean Agten. Aanraken: helende omgangsvormen leren. Taboes doorbreken met Bijbelverhalen.
http://www.hetleerke.com/uploads/5/8/1/1/58115459/artikel_cs_aanraken_helende_omgangsvormen_leren_dl1.pdf
- Jean Agten. Inspirantjes. Bibliodrama spelenderwijs met kinderen. Leidraad met voorbeelden uit de praktijk, Altiora, Averbode (2015) , 103 blz.
- Jean Agten, E. Herrebosch, K. Verduyn & L. Vervoort. Bibliodrama begeleiden. Wegwijzers voor de praktijk. Garant. 2007.
- Jean Agten. In de kijker. Levensdansen
<http://www.averbode.be/Pub/apd/In-de-kijker-Levensdansen.html>
- Jean Agten. Dansend met het licht naar buiten komen, in School en godsdienst jrg 51, 1997, nr 6-7 pp 112-119